

BRANKO D. P. VUKIČEVIĆ

**DICTIONARY OF VISUAL
ARTS AND CRAFTS**

ENGLISH- SERBIAN

**REČNIK LIKOVNIH
UMETNOSTI I ZANATA**
ENGLESKO - SRPSKI

Prvo izdanje

**AGM knjiga
Beograd, 2018**

Branko D.P. Vukičević
DICTIONARY OF VISUAL ARTS AND CRAFTS
REČNIK LIKOVNIH UMETNOSTI I ZANATA
ENGLESKO – SRPSKI • SRPSKO – ENGLIESKI

Recenzent: *Mr Slobodan Roksandić, akademski slikar*

Stručni saradnik: *Branko Stojadinović, dipl. ing. (slikar)*
Milena D. Đurić (razni termini)

Izdavač:

AGM knjiga doo Beograd-Zemun, tel. +381658470725
www.agmknjiga.co.rs; e-mail: agmknjiga@gmail.com

Za izdavača: *Slavica Sarić Ahmić, odgovorni urednik*

Korice: *Branislav G. Romčević*

Štampa: *Donat graf, Beograd*

Tiraž: *300 primeraka*

ISBN: *978-86-86363-97-8*

*Slika na prednjoj korici, ‘Old Olive Orchard’, akademske slikarke Mr Maje Grečić
Slika na zadnjoj korici, ‘Sunshine Breach’, akademske slikarke Mr Maje Grečić*

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

73/76(038)=111=163.41

73/76(038)=163.41=111

ВУКИЧЕВИЋ, Бранко, 1938-

Dictionary of Visual Arts and Crafts : English-Serbian = Rečnik

likovnih umetnosti i zanata : englesko-srpski / Branko D. P. Vukičević. -

1. izd. - Beograd : AGM knjiga, 2018 (Beograd : Donat graf). - 840 str. ; 21 cm

Tiraž 300.

ISBN 978-86-86363-97-8

а) Ликовна уметност - Енглеско-српски речници б) Ликовна уметност -
Српско-енглески речници

COBISS.SR-ID 267854348

Copyright © Branko Vukičević, 2018. Copyright © AGM knjiga, 2018.

Sva prava zadržava autor i izdavač. Nijedan deo knjige ne sme se reproducirati, fotokopirati ili prenositi u bilo kojoj formi: elektronski, mehanički, fotografski ili na drugi način, bez prethodne pismene saglasnosti autora i izdavača.

PREDGOVOR

Ovaj rečnik sam napisao zahvaljujući gospodinu **Slobodanu Roksandiću**, renomiranom akademskom slikaru, a koji je u to vreme (2010) bio i **dekan Fakulteta likovnih umetnosti u Beogradu**. Naime, on mi je stavio na raspolaganje dve knjige i to: *Nemanja Brkić, Tehnologija slike i vajarstva* (izdanje iz 1991.) i knjigu: *Živojin Turinski, Slikarska tehnologija* (izdanje iz 1990.), bez kojih bi pisanje ovog rečnika bilo gotovo nemoguće.

Takođe se zahvaljujem našoj poznatoj slikarke - magistru lepih umetnosti **Maji V. Grečić** (vrhunskoj koloristkinji), koja živi i radi u Engleskoj, da dozvoli da koristim njene slike na koricama ovog rečnika.

Ova knjiga je praktikum (priručnik) na dva jezika za upoznavanje, spravljanje i rukovanje materijalima u likovnoj umetnosti, sa tehnologijom vajarstva i tehnologije ikona, kao i ikonografske teme iz srednjeg veka.

Ovaj rečnik (englesko-srpsko-engleski) biće koristan svima onima koji se bave slikarstvom i onima koji koriste raznu stručnu literaturu na engleskom jeziku.

U Beogradu
03.09. 2018.

Autor

Ovu knjigu posvećujem mojim čerkama:

Dr Jeleni Vukičević (Northampton) i

Dr Tijani Vukičević (Belfast)

A (Permanent) = postojan (pigment)
AA = prvaklasna (boja; oznaka na tubama boje)
AA (Extremely Permanent) = izuzetno postojan (pigment)
A.A.A. (Ano Ante Christum) = godine pre Hrista
Aaron = Aron (prorok)
Aaron's Rod = Aronov štap
abaculus = kockica, takođe *tessera*
abacus = abakus (kameni ploča na vrhu klasičnog kapitela, odmah ispod arhitrava)
abandon (to) = napustiti, odustati od (nečega)
abbey = ① opatija ② opatijska crkva
abbozzo (I) = ① skica (npr. na platnu), crtež na platnu, prvi obris na slici
 ② prvo podslikavanje ③ gruba forma skulpture
abbreviate (to) = skratiti
abbreviation = skraćenica
ABC art = minimalna umetnost, takođe *minimal art, primary structure*
ABC casein = boraks aminijum kazein
Aboriginal art = Aboridžinska umetnost
abound (to) = obilovati
abrade (to) = ① izgrevati, izrapaviti, strugati, ostrugati ② brusiti, izbrusiti
abrade the surface of a mezzotint plate (to) = izrapaviti (ostrugati) površinu ploče mecotinte
abrading tool = grebač
abrasion = ① abrazija ② brušenje, čišćenje struganjem

abrasion of support = čišćenje podloge
abrasion proof = otporan na grebanje
abrasion resistance = ① otpornost na otiranje (boja) ② otpornost na habanje
abrasion resistant = otporan na otiranje, otporan na habanje
abrasive = ① brusno sredstvo, sredstvo za brušenje ② abrazivan, brusni
abrasive paper = brusni papir
abrasive wheel = brusni točak, točilo
abraum = abraum (crvena zemljana boja koja služi za spravljanje močila – ‘bajca’ za mahagoni)
abraum salts = abraum soli (slojevi koji leže iznad sloja kamene soli (kalijeve i manganove soli))
abridge (to) = skratiti
abridgement = skraćenje
abrupt = naglo, nagao
abrupt transition between colour areas = nagao prelaz između obojenih površina
absence of cracquelleure = odsutnost krakelure
absolute alcohol = apsolutni alkohol, obezvodnjeni alkohol
absorb (to) = upijati, apsorbovati
absorbed light = apsorbovana svetlost
absorbency = moć upijanja, sposobnost upijanja
absorbency of a surface = sposobnost upijanja površine
absorbency of canvas = moć upijanja platna
absorbency of paper = upijanje papira
absorbent = upijački
absorbent canvas = upijačko platno (za temperu)
absorbent granules = upijačka zrnca
absorbent ground = upijački grund, upijačka osnova (podloga)
absorbent paper = upijački papir

absorb

absorb excess water (to) = upiti višak vode

absorbing layer = upijajući sloj

absorb moisture (to) = upiti vlagu

absorbtion = upijanje

abstract = apstraktan

Abstract Art = Apstraktna umetnost. Smer u modernoj likovnoj umetnosti s početka XX veka koji teži čistoj ekspresiji oblika, linija i boja i tematskoj neodređenosti. Od svih stilova moderne umetnosti, apstrakcija je izazvala najviše nezadovoljstva kod publike. Dok je svet još uvek bio zaokupljen materijalnom egzistencijom i nije imao ni vremena, niti je video smisla, za istraživanje čistog duha i emocija, avangardni umetnici su svojom vidovitošću, nalik naučnim vizijama budućnosti (koje su se kasnije pokazale tačnim), isili ispred publike. Umetnici se približavaju motivu žečeći oslikati njegovu suštinu, a proizvod toga su slike kao da su slikane "iznutra". U tom pokušaju umetnik se udaljava od predmetnih motiva i ostaju mu samo čiste likovne vrednosti (linija, boja, obris, kompozicija, itd). Slika je postala pokazatelj unutarnjeg stanja duha i duše i ne "predstavlja" ništa (ne teži ničemu da imitira bilo šta iz materijalnog sveta).

abstract blot on paper = crtanje obrisa mrlja linija mastila (koje je koristio slikar Alexander Cozens, 1717-1786)

Abstract expressionism = Apstraktni ekspresionizam je moderni stilski pravac američkog apstraktног slikarstva koji se razvio u Njujork 1940-ih godina, a tokom 1950-ih se afirmisao kao dominantan umetnički smer i u SAD-u i u Evropi. Apstraktni ekspresionisti su razvijali nadrealističku metodu automatizma. Slika je zapis

Abstract

automatizirane kretnje, intervencije koju proizvodi umetnik, a on to može da učini četkicom, sipanjem boje iz kantice ili prskanjem boje četkom (dripping), pri čemu nastaje neobuzdan, spontani kovitac gestualnih tragova, a središte slike se gubi a ona curi ravnomerno preko svojih rubova na sve strane. Najvažniji slikar ovoga pravca je Džeksom Pollok (1912- 1956). Njegove slike su ogromne apstraktne kompozicije koje su nastale prskanjem ili kapanjem boje po položenom platnu, tako da je Pollok slikao čak i stojeći na slici (akcijsko slikarstvo). Apstraktni ekspresionizam se raširio i u Evropi, mada su ovde sačuvali određenu dozu figuralnosti koja je pojačavala njihovu ekspresivnost.

abstract expressionist = apstraktni ekspresionista

abstract expressionist movement = pokret apstraktног ekspresionizma

abstract form = apstraktni oblik

abstract geometric painting = apstraktno geometrijsko slikarstvo

Abstract Illusionism = Apstraktni iluzionizam (ime je smislila istoričarka umetnosti i kritičarka Barbara Rouz za pokret koji je postao poznat un SAD tokom sedamdesetih godina XX veka. Slikarski radovi su se sastojali od ekspresionističkih apstraktnih slika koje su koristile perspektivu, veštačke izvore svetla i simulirale su 'bačene' senke da bi se dobila iluzije trodimenzionalnih površina na dvodimenzijalnoj površini. Apstraktni iluzionizam se razlikovao od Trompe-l'œil (deceive the eye, fool the eye) optičke varke. Već početkom osamdesetih godina XX veka apstraktni iluzionizam počeo je da se koristi u komercijalne svrhe i koristio se u

academy

grafičkom dizajnu, dizajnu tkanina i dr. Prvi predstavnici su bili Ronald Dejvis, Alan D' Andelo i Al Held.

abstract painting = ① apstraktno slikarstvo ② apstraktna štafelajska slika
abstract reality = apstraktna stvarnost (Pit Mondrian)

abstract structure = apstraktna struktura

abstraction = apstrakcija

abundance of paint = izdašnost boje (koncentracija pigmenta u boji)

abundant = obilan

acacia = akacija, bagrem

acacia gums = gume iz akacije (gumerabika, karaja, tragant)

academic = akademski

Academic art = Akademska umetnost (stil u slikarstvu i vajarstvu pod uticajem akademskih umetnosti na koju su uticali standardi Francuske akademije lepih umetnosti (Académie des Beaux-Arts), koja je radila pod uticajem Neoklasicizma i Romantičkih umetnosti. U tom kontekstu su takođe nazivani "academicism", "L'art pompier", and "eclecticism", a nekad su povezivani sa "istoricizmom" i "sinkretizmom". Tipički predstavnici su bili Viliam-Adolf Bugero, Tomas Kutr i Hans Makart.

academician = član akademije, akademik
academic painter = akademski slikar

Academic Realism = Akademski realizam, Akademizam (Akademski realizam, koji je od njegovih obožavalaca nazivan kao tradicionalan humanizam, je stil u evropskoj umetnosti kojim je u drugoj polovini XIX veka završio klasicizam. Glavni cilj akademizma je savršenost slike i glatkoća slike. Polazi od antike i vrhunca renesanse i jedna od najvažnijih tehnika koju je koristio i često

academy

upotrebljavao barokni slikar Karavađo (1571 - 1610) a to je svetlost predvečerija na slikama. Motivi koje su gajili akademisti su bili iz tema mitologije i istorije i slikali su ih na velikim platnima, to su bili još pejzaž, portret i mrtva priroda. Slikari akademičari su se mahom radili između 1823 i 1836. Francuska Akademija likovnih umetnosti je imala 50 članova a 1795 godine su njene sekcije ujedinjene. Škola lepih umetnosti francuski - L Ecole Beaux- Arts, se tako zove od 1793. godine i imala je sekcije slikarstva, skulpture i arhitekture. Najslavnija akademska izložbe je bio Salon koji je organizovan svake godine od 1737. u aprilu u Parizu u Apolonovom salonu u Luvru (od 1802. do 1831. i 1852 – 1863. bio je uređivan kao bijenale) i posle 1890. se raspao na dva protivnička salona. Posle 1874. godine veliki protivnik akademizma je bila avangarda savremene umetnosti (to je bio prvo impresionizam a od 80-tih godina postimpresionizam i simbolizam). Može se reći da je akademizam kao zatvorena umetnost završio pred Prvi svetski rat. Renesansa akademizma je počela 70 -tih godina XX veka.

Academie des Beaux-Arts (F) = Akademija lepih umetnosti

academy = akademija (prva akademija likovnih umetnosti bila je Akademija crtanja, koju je 1563. godine osnovao Đordjo Vazari u Firenci. Kraljevska umetnička akademija u Parizu osnovana je 1648. a Kraljevska umetnička akademija u Engleskoj osnovana je 1768. godine

academy blue = akademsko plavo (složeni pigmenti zelenkaste nijanse;

academy

prave se od ultramarine plavoga i viridijana) (US)

academy board = akademski karton (jeftina kartonska ploča od tvrdog glatkog kartona sa preparaturom)

academy figure = akademska figura

academy figure drawing = crtanje akademske figure

academy figure painting = slikanje akademske figure

Academy of Fine Arts = Akademija likovnih umetnosti umetnosti u Beogradu osnovana je 1937. godine, a od 1973. radi kao Fakultet likovnih umetnosti. Iako FLU pripada grupaciji mlađih visokoškolskih ustanova tog tipa u Evropi, brzo je stekao ugled. Osnivači i prvi profesori ALU Petar Dobrović, Milo Milunović i Toma Rosandić bili školovani u inostranstvu (Pariz, Beč, Firenca, Minhen, Budimpešta), da su beogradsku akademiju utemeljili po uzoru na svetske škole tog tipa, pre svega tzv. ateljejski sistem nastave

Acadia = Akadija (primorske provincije Kanade; frankofonske)

Acadian art = akadska umetnost

acajou = akadu (mahagoni od drveta Swietenia, lako se seče i obrađuje).

acanthus = ① akantus, list biljke bodljikavim listovima ② arhitektonski ukras nalik na takve listove

acaroid resin = narandžasta smola (smola iz australijskog drveta Xanthorrhaea; rastvorljiva je u alkoholu)

accelerated test = ubrzani test (starenja slike i dr.)

accetylene torch = acetilenski gorionik (plamenik, 'brener')

accidental ash = slučajno glaziranje pepelom (grnčarije)

accidental blistering = pojava slučajnih plikova, takođe *spit-out*

accurately

accidental coverage = slučajan premaz bojom

accipies =drvorez (srednjevekovni drvorez od druge polovine XV veka, obično na naslovnoj strani školske knjige)

accompanied by = praćen (nečim)

accomplish (to) = postići, dostići

accomplished = iskusan, kompletan, nadaren, profesionalni, stručan, vrstan, virtuozni

accomplished artist = iskusan umetnik, vrstan umetnik

accomplishment = dostignuće, postignuće

acorn = žir, takođe *oak nut*

accretions = spoljne naslage (na slikama)

accroides (resin) = akaroidne smole (sjajna crvena ili žuta smola od australijskog drveta Xanthorrhoea. Koristi se za proizvodnju lakova), takođe *acaroids resin, gum accroides, Botany Bay gum, Black-boy gum, xanthorrhoea, yacca gum (resin)*

across the grain = poprečno na vlakna drveta

accumulate dirt (to) = skupljati prašinu

accumulation of dirt = skupljanje prašine

accumulation of dirt and grime = naslage prašine i prljavštine

accumulation of dirt embedded into the varnish = taloženje prljavštine u lak (nastaje žutilo kod starih slika)

accumulation of grime = skupljanje prljavštine (na slikama)

accuracy of reproduction = tačnost reprodukcije

accurate = tačan

accurate likeness of the portrait = pogoden lik portreta

accurately copy clay model into wood or stone = tačno prekopirati glineni model na drvo ili kamen

accurate representation = tačan prikaz
acetate = acetat (so ili estar sirćetne kiseline)
acetic = sirćetni
acetic acid = sirćetna kiselina
acetic ether = etar sirćetne kiseline
aceto-arsenite = acetarsenit
acetonacid dye = kisela boja
acetone = aceton (jak rastvarač osušene uljane boje i lakova a takođe rastvara kolofonijum, šelak i meke smole. Aceton je zapaljiv i sa njim se ne sme raditi pored otvorenog plamena), takođe *demethyl ketone*
acetylcellulose adhesive = acetilcelulozni lepk
acetylene = acetilen, 'disugas'
acetylene black = acetilenska čad
achiote = orlean, crveni biksin (*Bixa orellana*)
achromatic = bezbojan, ahromatičan
achromatic colours = ahromatske boje, pomoćne boje (bela, crna, siva), ahromatske boje, nešarene boje, takođe *neutral colours*
achromatic hydrocarbons = akromatski ugljovodonici
achromatic reproduction = ahromatična reprodukcija
acid = ① kiselina ② kiselinski
acid bath = kiselinska kupka
acid bites = nagrizanje kiseline
acid bites the plate = kiselina nagriza ploču
acid content = kiselost, procenat kiseline
acid dye = kiselo bojilo
acid free = bez kiseline
acid-freepaper = nekiseli papir, trajni papir, papir neutralne kiselosti
acid gold = kiselinsko zlato (površina se jetka za razređenom fluorovodoničnom kiselinom pre nanošenja zlata)
acid green = kiselinsko zeleno

acidic bath = kiselinska kupka
acidity = kiselost
acid number = kiselinski broj, takođe *acid value, neutralization number, acid number, acidity*
acid-proof paper = papir otporan na kiseline
acid resist = zaštitni sloj, takođe *resist*
acid-resistant dust = prah otporan na kiselinu
acid-resistant material = materijal otporan na kiseline
acid resistant stop-out = zaštitna podloga otporna na kiselinu (tečni asphalt)
acid-resisting coating = sloj otporan na kiselinu
acid strength = jačina kiseline
acid sulphur gas = kiseli sumporni gas
acid value of the oil = kiselinski broj ulja, takođe *neutralization number, acid number, acidity*
A.C motor = motor na naizmeničnu struju
acorn = žir
acquire = ① steći, kupiti ② provesti
acquire knowledge (to) = steći znanje
acquire 20 years in the art world = provesti 20 godina u svetu umetnosti
acrid = jedak, ljut, oštar
acrolith = akrolit (drveni kip kod kojih su krajnji delovi tj. glava ruke i noge načinjeni od mermera, a drvenu trup pokriven limom koje je ponekad pozlaćen)
across the grain = poprečno na vlakna drveta
acroter = akroterija (ukrasi na uglu i vrhu tempanona kao što je statua i dr.)
Acrylex = Akrileks (fabrička marka; polimetil metakrilat; kod nas poznat kao pleksiglas)
acrylic = ① akrilik (fabrička marka; polimetil metakrilat; kod nas poznat kao pleksiglas) ② akril, akrilni (za vlakno)

acrylic**Action**

acrylic acid = akrilna kiselina
acrylic brush = akrilna četkica (od akrilnih vlakana)
acrylic canvas = akrilno platno
acrylic cement = akrilni lepak
acrylic colour (color) = akrilna boja
acrylic dispersion = akrilična disperzija (Plekstol 360)
acrylic emulsion = akrilna emulzija
acrylic fibre = akrilno vlakno (Orlon, Dralon)
acrylic gesso = akrilna preparatura
acrylic gilding = akrilna pozlata
acrylic glass = akrilno staklo (fabrička marka; polimetil metakrilat; kod nas poznat kao pleksiglas)
acrylic ink = akrilni tuš
acrylic medium = akrilni medijum
acrylic modeling paste = akrilna pasta za modeliranje
acrylic paint = akrilna boja (pojavila se 1950. godine i rastvara se u vodi)
acrylic paint brush = četkica za slikanje akrilima
acrylic painting = ① slikarstvo akrilnim bojama ② akrilna slika
Acrylic painting didn't come around until the mid 20th century = slikarstvo akrilnim bojama nije postojalo do sredine 20. veka
acrylic paints = akrilne boje (poznate boje su: *Rembrandt acrylic colours*, *Van Gogh acrylic colours*, *Amsterdam (Talens)*, *Professional colors*, *Specialty colors*, *Basic value acrylic paintn (Liquitex)*)
acrylic polymer gesso = akrilno-polimerna preparatura
acrylic polymer varnish = akrilno-polimerni lak
acrylic primer = akrilna preparatura
acrylic resin = akrilna smola

acrylic resin dispersion = disperzija akrilne smole
acrylic resin varnish = akrilno uljni lak
acrylic size = akrilno tutkalo
acrylic solution = akrilni rastvor
acrylic spray paint = akril u spreju (brzo se suši)
acrylic varnish = akrilni lak
Acrylite = Akrilite (fabrička marka; polimetil metakrilat; kod nas poznat kao pleksiglas)
Acryplast = Akriplast (foabrička marka; polimetil metakrilat; kod nas poznat kao pleksiglas)
actinic light = aktinično svetlo
action of a figure = gest figure, pokret figure
action painter = akcioni slikar, gesturalni slikar
Action painting = Akcionalo slikarstvo, gestularno slikarstvo, slikarstvo pokreta (Stilski pravac modernog apstraktog slikarstva. U apstraktnoj umetnosti: spontano i nesputano nanošenje boje kako je to praktikovala američka avangarda između 1930-tih do 1950-tih godina XX veka. Najpoznatiji slikar je Džekson Polok (1912-1956) koji je bio proglašem ocem akcionog slikarstva. Ovaj pravac podrazumeva da se po principu automatizma boja rasprskava po platnu, nakapava, cedi ili se u obliku paste nanosi tako da se kao rezultat dobijaju slučajni tokovi kretanja boja. Platno postaje akcionala površina a slika izraz dinamičnog procesa. Pojam je prvi formulisao američki kritičar umetnosti Harold Rosenberg 1952. godine i on je u američkom slikarstvu zamenio naziv koji se do tada upotrebljavao: apstraktni ekspresionizam. Glavni predstavnici akcionalog slikarstva su pored Džeksona

activated

Poloka i Vilem de Kuning i Franc Kline.
 Francuski ekvivalent je tahizam.

activated carbon = aktivni ugalj, takođe
activated charcoal

actual size = prirodna veličina

aculeate = šiljast

acute = oštar

acute angle = oštar ugao

addenda = dodatak

additive = ① aditiv ② aditivni

additive mixing of colours = suptraktivno
 mešanje boja

additive primary colours = aditivne
 primarne boje (crvena, plava i zelena),
 takođe *additive primaries*

additive process = aditivni proces,
 aditivna sinteza

additive sculpting = vajanje dodavanjem
 materije

additive system = aditivna sinteza

additive synthesis = aditivna sinteza

adequate opacity = dovoljna providnost

a deux crayons (F- with two colours) =
 sa dve krede (obično crvena i crna kreda
 ili ugljen)

adherence of standards = pridržavanje
 standardima

adhesion = ① prijanjanje, athezija ②
 lepljivost

adhesion of oil paint = lepljivost uljne
 boje, prionljivost uljane boje

adhesion strength = snaga prijanjanja

adhesive = lepak, lepilo

adhesive backing = lepljiva pozadina

adhesive binder = lepljivo vezivo

adhesive bleed (ooze) = curenje lepka

adhesive bonding = sljepljivanje

adhesive film = sloj lepka, skrama lepka

adhesive is set = lepak se stegao

adhesive label = lepljiva etiketa

adhesiveness = lepljivost, prionljivost

adhesive power = adhezivna moć, moć
 prijanjanja

adsorption

adhesive residue = ostaci lepka

adhesive side = lepljiva strana (papira i
 dr.)

adhesive size = tečno tutkalo

adhesive spray = lepak u spreju

adhesive strength = jačina prijanjanja,
 jačina lepka

adhesive tape = lepljiva traka

adhesive wax = vosak za lepljenje

aditive system = aditivna sinteza

adjecent = susedni

adjecent colours = susedne boje,
 komplementarne boje, analogne boje
 (npr. crvena, narančasta, žuta)

adjecent lines = susedne linije

adjust (to) = prilagoditi, podesiti,
 namestiti

adjustable = podesiv, 'štelní'

adjustable aluminium easel = podesivi
 aluminijumski štafelaj

adjustable curve ruler = podesivi
 krivuljar

adjustable easel = podesivi štafelaj

adjustable sculpture stand = podesivi
 vajarski štafelaj

adjustable stool = podesiva hoklica

adjustable triangle = podesiv trougao

adjustable width = podesiva širina

adjusting point = mesto za podešavanje

admire (to) = diviti se

admix (to) = promešati, umešati

admixture = primesa

admixture of acetone = primesa acetona

adorned = ukrašen

adorned clay body = ukrašen glineni
 predmet

Adrianople red = tursko crveno (tamno
 crveno gotovo kao boja kestena), takođe
Turkey red

adsorbed layer = adsorbovani sloj

adsorbent = upijačka materija

adsorption = adsorpcija

srpsko - engleski
Serbian – English

pečenje uz prisustvo kiseonika = oxidizing firing
pečurka = mushroom
pečurkast = mushroom shaped
peć = kiln
peć (za sinterovanje i dr.) = stove
peći = to bake, calcinate, to fire, to frit, to roast
peći grnčariju = to fire ware
pećina = cave
peći na nižoj temperaturi = to fire at lower temperatures
peći na visokim (niskim) temperaturama = to fire at high (low) temperatures
pećinski = cave
pećinski crteži = cave murals, cave painting
pećinski hram = cave temple
pećinski ljudi = cave dwellers
pećinski slikar = cave painter
pećinsko slikarstvo = art rupestre (F), cave art, cave painting, rock art
peći u rerni = to bake in the oven
peć peče = kiln is firing
peć se postepeno hlađi = kiln is cooling down
peć za gledosanje = glost kiln
peć za pečenje = calcining kiln (oven)
peć za pečenje gipsa = plaster kiln
peć za pečenje gledi = glost kiln
peć za pečenje keramike = ceramic kiln
peć za sinterovanje = sintering stove
pedagog = pedagogue
pedagogija = pedagogy
pedagoški = pedagogic(al)
pegla = iron
peglanje = ironing
peglati = to iron
pehar = chalice, goblet
Pejnova siva boja (tamna plavosiva boja – kombinacija ultramarina i crne boje ili ultramarina i siene), Pejnov sivi

pigment (pigment sastavljen od plavih, crvenih, crnih i belih stalnih pigmenata - boja je dobila ime po slikaru iz XVIII veka Vilijamu Pejnu) = Payne' grey
pejzaž = landscape, paysage (F-landscape), scene, scenery
pejzaž grada = cityscape
pejzažista = landscape painter, landscapist, plein air painter
Pejzažna umetnost (Lend-art je nasala od engleske reči koja označava pejzažnu umetnost) jeste jedan pravac u savremenoj umetnosti koji se razvijao u šezdesetim i sedamdesetim godinama XX veka u Americi, kao reakcija na komercijalizaciju i izveštachenost u umetnosti. Ova umetnost napušta muzeje i galerije i razvija monumentalne projekte u slobodnom prostoru. Inspiracija za nastanak lend-arta je bila konceptualna umetnost i minimalizam, takode zemljna umetnost = Land Art, Earthworks
pejzažni = landscape
pejzažni ambijent (atmosfera) = landscape setting
pejzažno slikanje = outdoor painting, parasol painting
pejzažno uljno slikarstvo = outdoor oil painting
pelen = wormwood
pelir = flimsy paper, onionskin paper
peludom poprašen = dusted with pollen
pelud (polen) = pollen
pena = foam
pena bizmuta (crno-siva prevlaka) = bismuth foam
pena sapuna = lather of soap
penast = foamy
penasta guma = foam rubber
penasta plastika (npr. polistiren) = foam plastic

pena stiropora = styrofoam

penasti uretan = foamed urethane

peniti = to foam

penkalo = fountain pen

Pentikostar (bogoslužbena knjiga) = Pentacostarion

penumbra = penumbra

penušanje = foaming

penušav = foamy

pepariranje platna za slikanje = priming of canvas for painting

peparirati platno za slikanje = to prime canvas for painting

pepeo = ash

pepeo drveta = wood ash

pepeo iz kostiju (pepeo govedih kostiju

koristi se za tvrdi porcelan ili engleski porcelan) = bone ash

pepeo kalciniranih kostiju = ash of calcined bones

pepeo ultramarina (sivo plavi pigment;

mešavina lapis lazulija i sivog kamena)

= bleu cendres (F), takođe *ultramarine ash*

peperino (vulkanska stena iz nalazišta blizu Rima koja se zove i peperino jer ima crne tačkice nalik na biber. Koristio se u arhitekturi još od davnih vremena) = peperino, Albany stone

perce nalivpera = nib

percepcija dubine = perception of depth

perceptivne varke = perceptual illusions

perce za jednokratnu upotrebu = disposable pen

perdašeni sloj maltera = brown coat, takođe *arriccia, browning coat*

perdašenje = floating

perdašica = float, plasterer's float

perdašiti = to float

perfektan = perfect

perforacija = perforation

perforirana ploča (pločica) (za ekstruziju) = die

perforirane linije = perforating lines

perforirati = to perforate

pergament = parchment, parchment paper

pergamentni karton = parchment board

pergamentno tutkalo = parchment glue

pergamin papir (imitacija pergamenta)

= glassine, pergamyn, glassine paper (US)

Pergamonika škola (helenistička škola vajarstva iz III veka p.n.e., gde se ljudsko telo prikazivalo snažno i u položaju velike napetosti. Najpoznatije delo ove škole veoma ukrašen oltar hrama Zeusa u Pergamumu (Pergamonu) = Pergamene school

Perhloretilen (tečnost koja se koristi za hemijsko čišćene) = perchlorethylene

perila (biljka iz Indije) = Perilla frutescens

perila ulje = perilla oil

perilen = perylene

perilen crveno = perylene red

period = period

period dekadencije = decadence

period dekadentne umetnosti = decadent period

period je dostigao vrhunac = period reached its height

peristil (kolonada oko zgrade;) = peristyle

peristil (otvoreni vrt okružen stubovima) = peristyle

periva boja (za zidove) = washable paint

Perkinsovo ljubičasto = Perkin's violet, takođe *mauve, aniline purple*

Perklaks (fabrička marka; polimetil

metakrilat; kod nas poznat kao pleksiglas) = Per-Clax

perkusiona burgija = percussion drill bit

perla = bead

perlica = bead, pearl

permanentan = permanent

permanent crveno = permanent red

permanentno belilo = permanent white
permanentno plavo plavo (zeleno, ljubičasto, belo, žuto) = permanent blue (green, violet, white, yellow)
permanent oranž = permanent orange
permanent žuta = sunproof yellow
permeabilnost = permeability
pero = pen
peroba (ružičasto tvrdo drvo iz drveta Aspidosperma peroba, podesno je za rezbarenje i dr.) = peroba
pero i tuš = pen and ink, pen-and-ink drawing
pero i žljeb (veza drveta) = tongue and groove
perolaka hartija = esparto paper
perolaki papir = antique paper
pero načinjeno iz stabljike močvarne trske = pen made from the stalks of marsh reeds
pero od bambusa = bamboo pen
pero od trske (za pisanje) = reed pen
pero (pernatih životinja) = feather
pero sa čeličnim vrhom = steel-nibbed pen
pero sa filcom = felt pen
pero sa zatupljenim vrhom = blunt-nibbed pen
pero umočeno u mastilo = pen dipped in ink
pero za crtanje = dip pen, drawing pen, nib, nib pen
pero za crtanje tušem = technical pen
pero za crtenje tušem ('rajsfeder', može da menja debljinu linija) = ruling pen
pero za pisanje = stylus
pero za pisanje (crtanje slova) = lettering pen
pero za pisanje načinjeno iz šuplje badrljice krilnog pera = pen made from the shafts of the wing feathers
pero za retuširanje = retouching pen
pero za umetničko crtanje = art pen

perpektiva sa tri glavna nedogleda = three point perspective
persijska minijatura (sličica u iluminiranom tekstu) = Persian miniature
persijska tamnocrevno narančasti pigment (pravi se od silikata gvožđa, silikata aluminijuma i magnezijuma) = Artificial vermilion, Persian Gulf red, Persian red
persijski čvor (asimetrični) (tkanje), seneh = single knot
persijski čvor seneh (asimetrični) (tkanje) = Persian knot
persijski narandžasta boja-lak = Persian orange
persijski tepisi = Persian carpets
persijsko tamnocrevno-narančasti pigment, crveni oksid gvožđa (pravi se od silikata gvožđa, silikata aluminijuma i magnezijuma) = Persian red, takođe *Persian Gulf red, artificial vermilion*
Perspeks (fabrička marka; polimetil metakrilat; kod nas poznat kao pleksiglas) = Perspex
perspektiva = perspective, vista
perspektiva bez tačke nedogleda (koristi se za tehničke crteže i 3D grafike) = isometric perspective (koristi se za tehničke crteže i 3D grafike), perspective with no vanishing point, zero-point perspective
perspektiva sa četiri nedogleda = four-point perspective
perspektiva sa četiri tačke nedogleda = four-point perspective, infinitive-point perspective
perspektiva sa dva nedogleda = angular perspective
perspektiva sa dve tačke nedogleda = two-point perspective

preventivna

preventivna zaštita slika (vлага treba da bude od 45 do 60%, temperatura 20°C, svetlost jačine 150 luksa a kod slika na papiru 50 luksa) =
preventive conservation of paintings

previše razreden = over-thinned

previše razredena preparatura = over-thinned gesso

previterijum (crkva) = chancel

prevlačenje bronzom = bronzing

prevlačenje četkice (preko platna i dr.) = dragging the brush

prevlačenje metalnom prevlakom = metallizing

prevlačenje (metalom) = coating

prevlačiti četkicu = to drag the brush

prevlačiti (slojem zlata i dr.) = to clad

prevlaka = cladding, foil

prevlaka bizmuta (crno-siva prevlaka) = bismuth coating

prevlaka (kod metala kao što je niklovanje i dr.) = coating

prevlaka nikla = nickel coating

prevlaka od emajla = enamel coating

prevlast = predominance

prevod = rendering, rendition

prevoj = fold

prevrnuti = to flip over

prevrnuti četkicu = to flip over the brush

prevučen nekim metalom = electroplated

prevući bakar srebrom = to coat copper with silver

prevudi bronzom = to bronze

prezasíčenost = supersaturation

prezasíčen rastvor = supersaturated solution

prezasititi = to supersaturate

prezentacija = presentation, rendering, rendition

preživeti = to survive

preživljavanje = survival

pribadače = impaling pins

pribor = aids, kit, tool

prigušeno

pribor za crtanje = drawing aids

pribor za rad vodenim bojama = watercolour supplies

pribor za razmazivanje grafita = blending tools

pribor za slikanje = drawing supplies

pribor (za slikanje: boje, četkice i dr.) = supplies

priča = narrative

pričešće = Communion

pričešće apostola = Communion of Apostles

pričvrstiti = to affix, to anchor, to attach, to fasten

pričvrstiti na leđa (slike i dr.) = to attach to the back

pričvrstiti platno za blind ram = to attach canvas to the frame, to attach painting to the stretcher

pričvrstiti za postolje (skulpturu) = to attach to the base

pričvrstiti za površinu = to fasten to the surface

pričvršćena ulična skulptura (skulptura

pričvršćena katancima, lancima ili zavarena – vrsta uličnih grafita) = lock on sculpture

pričvršćenje = attachment

pričvršćivanje = anchoring

pridavanje = attribution

pridavati = to attribute

Pridruženi član Nacionalne akademije za dizajn (član mora da bude pridružen nekoliko godina pre nego što postane stalni član akademije)(US)

= A.N.A. (Associate member of the National Academy of Design)

pridržavanje standardima = adherence of standards

pridržavati = to hold-down

prigradski = suburban

prigušeno svetlo (svetlost) = diffused light, subdued light

prigušiti = to muffle

prihvatanje = retention

prihvatanje dobre strane umetnosti =
espousal of merits of art

prihvatići stil = to embrace a style

prihvatić burgije = drill bit shank, shank

prijanjujuća tkanina (uz telo) = clinging
drapery

prijanjanje = adhesion

prijanjanje štamparske boje = attraction
of printing ink

prijatan = agreeable, pleasant, pleasing

prijatan miris = agreeable odour

prijatan za oko = pleasing to the eye

prijatna nijansa = pleasing hue

prijava = entrance, entry

prijaviti se = to enter

prijemčiv za boju = ink receptive

prijemčiv za ulje = oleophatic

prikaz = portrayal, presentation,
rendering, rendition, representation

prikazati = to display, to showcase

prikazati obris obraza i vilice = to show
the contour of the cheek and the jaw

prikazati slikom = to depict

prikazati stil i veštinu umetnika
(slikara, vajara) = to showcase an
artist's style and skills

prikazati tehniku = to display a
technique

prikaz grada = venduta

prikaz lica u profilu od izrezane hartije
i dr.) = silhouette portrait

prikaz ljudskog tela = representation of
human body

prikaz slikom = depiction

prikaz stvarnog predmeta =
representation of real object

prikaz umetnika (portret ili
autoportret) = representation of the artist

prikaz u razmeri = scaled representation

prikladan = appropriate

prikladost za kvašenje = wettability

priklučak = attachment

priklučiti = to attach

prikriti = to disguise, to muffle

prikriveni simbolizam = hidden
symbolism

prikupiti = to assemble

prikupiti eksponate i organizovati

izložbu = put an exhibition together

prilagoditi = to adjust

prilepiti = to glue up

prilepiti ručicu na šolju čaja (šlicherom)
= to attach the handle of a teacup

prilično taman (mutan, potamneo) =
rather dull

primamljiv = eye-catching

primarne boje (crvena, žuta, plava) =
primary colours, primary hues (red, blue,
yellow)

primarne boje spectra = beam-of-light
primary colours

primarni = mother, primary

primarno pečenje gline = biscuit, bisque-
fired clay, bisque, bisque fire

primedba = remark

primena = application

primeniti = to apply

primenljiv = applicable

primjenjen = applied

primjenjena reljefna dekoracija =
applied relief decoration

primjenjena grafika (firmopisanje) =
applied graphics

primjenjena umetnost (umetnički zanati,
primjenjeno slikarstvo, vajarstvo i
grafika i dr.) = applied art, minor arts

primjenjeno slikarstvo = applied painting

primjenjeno vajarstvo = applied sculpture

primesa = admixture, compound, dope,
tinge

primesa acetona = admixture of acetone

primiti = to receive

primiti nagradu = to claim the prize

primiti

primiti na neprijateljski način = to receive with hostility

primitivisti = primitives

Primitivizam (pokret za bežanje od uticaja zapadnih umetničkih tradicija, posebno grčko-rimske. Kako su nezapadnjačka umetnička dela nudila alternativne načine shvatanja forme i prostora, umetnici su ih revnosno proučavali, sakupljali i oponašali. Ideološki, ta fascinacija nezapadnjačkim kulturama izdanak je XVIII veka, koncepta Žan-Žak Rusoa o „plemenitom divljaku“: verovanja da su neindustrijalizovani, nezapadni ljudi, manje civilizovani domoroci, mnogo „prirodniji“ i bliži prirodi nego zapadni Evropljani i da mogu mnogo direktnije izražavati svoje emocije, seksualnost i verska uverenja. Mnogi zapadni umetnici namerno su prihvatali pozapadnjačeni stil primitivizma oponašajući te kulture kako bi uneli energiju u svoja umetnička dela i pronašli alternativu vekovnim standardima lepote, koje su mnogi smatrali iscrpljenim i nevažnim =

Primitivism

primitivna grnčarija = primitive pottery

primitivna umetnost = primitive art

primitivni ljudi (narodi) = primitive peoples

primorje = coast

primorski = coastal

primorski grad = coastal town

primorski pejzaž = seascape

princip = principle

prinošenje žrtava = Offering of Sacrifices

prionljivost = adhesiveness

prionljivost uljane boje = adhesion of oil paint

pripisati = to attribute

priprema

pripisati slikaru (nešto) = to credit to the painter

pripisati umetničko delo (nekome) = to ascribe a work of art to

pripisivanje = attribution

pripojiti = to merge

pripovedački = narrative

pripovedanje = narration, story telling

priprata = nartex, portico

priprema = preparation

priprema daske = preparation of hardboard

priprema daske za uljno slikarstvo = preparation of hardboard for oil painting

priprema hartije = preparation of paper

priprema hartije za uljno slikarstvo = preparation of paper for oil painting

priprema kartona = preparation of cardboard

priprema kartona za uljno slikarstvo = preparation of cardboard for oil painting

priprema lesonita = preparation of Masonite, preparation of MDF

priprema lesonita za uljno slikarstvo = preparation of masonite for oil painting, preparation of MDF for oil painting

priprema metalnih površina = preparation of metal surfaces

priprema metalnih površina za uljno slikarstvo = preparation of metal surfaces for oil painting

priprema nosioca = preparation of support

pripremanje = preparing, preparation

pripremanje površine = preparing of surface

priprema platna = preparation of canvas

priprema platna za uljno slikarstvo = preparation of canvas for oil painting

priprema podlage = preparation of support, support preparation

priprema površine = surface preparation

priprema

priprema razboja za tkanje (tkanje) = dressing
priprema uljane boje = preparation of oil paint
pripremiti = to prepare
pripremiti glinu za upotrebu isterivanjem mehurića vazduha = to prepare clay for use by ridding it of air bubbles
pripremiti lesonit za slikanje na ulju = to prepare masonite for oil painting
pripremiti platno za slikanje belom preparaturom = to prepare canvas for painting by priming with a white ground
pripremiti površinu = to prepare the surface
pripremiti šlicher = to prepare clay slips
pripremljena glina = prepared clay
pripremna skica = preparatory sketch
pripremni crtež = preparatory drawing, underdrawing
pripremni sloj = primer
priprost = unsophisticated
prirediti izložbu = to arrange an exhibition
priroda = outdoor
prirodan mineral = native mineral
prirodan sjaj (drveta) = natural lustre of (wood)
priroda svetlosti = nature of light
prirodna boja = natural dye
prirodna bojila = natural dyestuffs
prirodna crvena kreda = natural red chalk
prirodna emulzija (sa žumancetom) = natural emulsion
prirodna glina (bentonit) = natural clay
prirodna guma = vegetable gum
prirodna kreda = native chalk, natural chalk
prirodna nesreća = natural disaster
prirodna patina = unintentional patina
prirodna siena = Italian earth

prirodni

prirodna sijenska smeda zemlja, siena = raw sienna
prirodna smola (kopal) = copal, oleoresin, natural resin
prirodna smola se očvršćava kada se izloži vazduhu = resin soldifies when exposed to air
prirodna stvarnost (Pit Mondrian) = natural reality
prirodna supstanca = natural substance
prirodna umbra = raw umber
prirodna veličina = actual size, life size, plane scale
prirodna vлага kamena = quarry water
prirodna zemlja = native earth
prirodne nečistoće = natural impurities
prirodne smole (balzam, kopaiva, Marakaibo balzam, para-balzam, elemi, dammar) = natural resins
prirodne smole iz drveta (mastic, damar) = natural tree resins (Mastic and Dammar)
prirodni = native
prirodni alizarin = natural alizarin
prirodni asfalt (trinidadski, sirijski) = natural asphalt
prirodni barit = Bologna stone, takođe *heavy spar*
prirodni gas = natural gas
prirodan kamen = natural stone
prirodni kaučuk = natural rubber
prirodni lepak = natural glue
prirodni meki katran sa Trinidada = Trinidad asphalt
prirodni mineral = natural mineral
prirodni oksid gvožđa = crocus martis, crocus martius
prirodni organski pigment = natural organic pigment
prirodni pigment oksida gvožđa = arribida red
prirodni sunder = natural sponge, sea sponge

prirodni vermillion = vermillion

prirodni vosak (od domaćih pčela, divljih pčela; insektni šelakov, košinelov vosak) = natural wax, virgin wax

prirodno beli papir (za razliku od izbeljenog papira) = natural white paper

prirodno bojilo = natural dye

prirodno cedenje = exudation

prirodno siva nijansa = natural grey tint

prirodnost = simplicity

prirodno svetlo = natural light

prirodno tečno bojilo = natural dye

prirodno vinsko sirće = natural wine
vinager

prirodno vlakno = natural tissue

Pristalice srednjevekovnog slikarstva (britanski romantični umetnici iz XIX veka koji se se divili srednjevekovnoj umetnosti iako su im radovi pastoralne prirode. Glavni inspirator je bio pesnik i umetnik William Blake (1757- 1827) = Ancients

pristrasan = partial

pristrasno = partially

prisutnost krakelure = presence of craquelure

prisvajanje = appropriation

prisvajati = to appropriate

prisvojiti = to appropriate

prišiti = to saw on, to stitch

prišivanje = sewing on, stitching

prišivena aplikacija = needle turn
applique

pritegnuti zavrtnjem = to screw up

pritisak = pressure

pritisnuti = to apply pressure, to press, to pressure

pritisnuti nadole = to press downward

pritisnuti unutra = to press inward

privatna galerija = private gallery

privatna narudžbina (portreta, skulpture i dr.) = private commission

privatna prodajna galerija = contemporary art gallery

privatna umetnička galerija = private art gallery

privezak = pendant

prividna slika = virtual image

privlačan = attractive, eye-catching

privlačan izgled = attractive appearance

privlačnost = attractiveness, magnetism

privući ogromnu posetu = to attract huge audiences

privući pažnju = to attach attention

prizma = prism

priznati umetnik (slikar) = recognized artist

prizor = scene, scenery, vista

prizvuk (boje) = hue

prizvuk crvene boje = red tinge

prljav = soiled

prljava bela boja = off-white

prljavština = grime, impurities, impurity

prljavština okoline = environmental dirt

prnar (Qurecus coccifera-vrsta hrasta) = kernel oak

probati = to have a go

probijanje (boje) = strike-through

probijanje olovnih pigmenata (kod starih štafelajskih slika) = rentimento

probijati = to punch

probijati (za boju) = to strike through

probijeno svetlo (odozdo na gore) = transmitted light

probiti ekserom drvo = to overnail

probiti površinu (nečim oštrim) = to rip the surface

probna dašcica (pločica)(veličine 3 x 5 inča - za ispitivanje boja, takođe mogu da budu i metalne pločice) = test panel

probni otisak = epreuves d' essai (F), pull, trial proof

probni otisak autora = artist's proof

probni otisci = progressive proofs

probni otisci sa skalom boja ('kajlovima) = progressive proofs
probojac = hole punch, hollow punch, puncheon
probušiti = to perforate, to pierce
probušiti rupu (u kamenu, betonu) = to drill a hole (in stone, concrete)
procenena slike = painting valuation
procediti = to strain
procena = valueing
procenat = content, percent
procenat kiseline = acid content
procenat pepela = ash content
procenat ugljenika = carbon content
procenat vlage = moisture content
procenat vode = water content
procenjivač = valuer
procenjivanje = valueing
proces dimljenjem = fume process
proces duboke bakroštampe = intaglio printmaking process
proces glaćanja = smoothing process
procesi fotokopiranja = photocopying processes
procesi grafičke umetnosti = graphic-art processes
procesi sa matricama = stencil processes (serigraphy and silkscreen)
proces izgubljenog voska (u vajarstvu) = lost-wax process, takođe *investment casting, cire perdue (F)*
procesna umetnost (počela je oko 1960.
a spade u kategoriju postminimalizma
gde se koriste materijali u kompozicijama a poznati predstavnici ove umetnosti su = Process art
proces pravljenja elektrotipijskih (galvanoplastičnih) ploča uz pomoći izgraviranih voštanih ploča = cerography
proces rezbarenja sa nožem i (linorez) = knife-and-chisel carving process (linocut)

process = process
process glaćanja = burnishing
proces sito štampe = silk-screen process
process izrade grafike = printmaking process
process pečenja preko 600°C (proces stvrdnjavanja) = hardening process
process štampanja = printmaking process
proces stvrdnjavanja (process pečenja preko 600°C) = hardening process
procvat = flowering, heyday
pročelje (izgled) = foreground, front elevation
pročelje (objekta, crkve i dr.) = elevation
pročišćeni benzin (ligroin) = ligorin
pročišćeni šelak = purified shellac
pročišćeno laneno ulje = purified linseed oil
proći kroz sito = to pass through a screen
prodaja = sale, selling
prodaje se u tubama = sold in tubes
prodajna cena eksponata (slike, figure - na izložbi) = sale price of the exhibit
prodajna galerija = commercial gallery
prodajni = the sale
prodati sliku na aukciji = to sell painting at auction
prodavac = seller, vendor
prodavac boja = colourman
prodavati (se) u tubama = sell in tubes
prodavnica slikarskih materijala i pribora = art store, art-supply shop
prodavnica ženskih šešira = millinery
prodiranje = penetration
prodoran miris = penetrating odour
prodreti = to penetrate
produbiti = to deepen
produbljavanje = deepening
produktivizam = productivism
produvano laneno ulje = blown linseed oil

sa dve krede (obično crvena i crna kreda ili ugljen) = a deux crayons (F-with two colours)

safijan (fina kozija koža) = saffian

safir = sapphire

safirno staklo (otporno na ogrebotine) = sapphire glass

sagoreti = to burn away

Sahrana Bogorodice = Obsequies of Mother of God

sa intarzijom = inlaid

sajam = fair

sajla = cable

sa kalajnom glazurom = tin-glazed

sakralna arhitektura = sacral architecture

sakralna figura = sacral figure

sakristija (prostorija u crkvi gde se drže sveti sasudi) = sacristy

sakriti = obscure

sakriti donji sloj (boje) = hide the under-layer

sakriti neprijatne mirise (mirisnim etarskim uljima) = to mask unpleasant odours

saksija = pottery pot

saksonsko plavo = Dumont blue

saksonsko plavo (kalijevu staklo obojeno kobaltovim oksidom) = smalt, Saxon blue

sa kušakom (kušacima – za dasku ikone) = braced

salicilna kiselina = salicylic acid

Salijska umetnost (stil nemačke umetnosti koji je cvetao između XI i početka XII veka a stil je nastao kao reakcija na ekspresivnij i intenzitet Otonske umetnosti i povratak na simetričke zakone vizantijskih modela. Glavni centri ovog stila bili su Regensburg i Salzburg) = Salian art

salon = salon

Salon nezavisnih (održava se svake godine počevši od 1884. godine od strane grupe slikara uključujući Seurata i Redona čije je slike odbila Akademije lepih umetnosti) = Salon des Independants

Salon odbijenih (Salon koji je održan u Parizu 1893. godine koji je organizovao Napoleon III na zahtev umetnika čije je slike odbila Akademija lepih umetnosti. Ovaj salon se smatra veoma važnim u istoriji modernog slikarstva. Slika Manea 'Dejeuner sur l'herbe' izazvala je skandal jer su bili prikazani akt zajedno sa odevanim ličnostima u jednoj svakodnevnoj sceni. U salonu su učestvovali Mone, Pisaro i Vistler) = Salon des Refuses (F)

salvetna tehnika = decoupage, takođe 3D decoupage

samba, afričko belo drvo (Triplochiton scleroxylon), bele ili bledožute boje sa naglašenim šraftama. To je lako, kako drvo i lako je za obradu = samba, takođe African whitewood, ayous

samleti zlato u fini prah = to grind gold into fine powder

samoglazirajuća egipatska grnčarija (Egipćani su verovatno koristili za gledosanje kalciniranu sodu i soli natrijuma) = Egyptian faience, takođe Egyptian paste

samokritika = self-criticism

samolepljiv = self-adhesive, self-sealing, self-sticking

samolepljiva nalepnica = self-adhesive label

samolepljivi papir = self-adhesive paper

samostalna izložba = Solo exhibition, solo show, individual exposition (US)

samostalna izložba slikara (ovaj je izraz izšao iz mode i sada se više

samostalna**sa svetlim**

upotrebljava solo exhibition (exposition, show) = one-man show

samostalna izložba slikarke = one - woman show

samostojeća figura (skulptura u prostoru) = sculpture in the round

samovoljan = voluntary

samur = sable (Martes zibellina)

samurovina = red sable, sable

sandarak (crnogorično drvo Tetraclinis articulata – drvo raste na severu Afrike, ovo drvo luči smolu) = sandarac(k),

glassa (L)

sandarak (naziv se koristu u Španiji i Maroku) = grassa

sandarak smola (to je smola žute boje i topi se na 150°C) = sandarac resin,

Arabian varnish

sandrak (grčko-rimski termin za žutih pigmenata od olova i arsenika, kao i cinobera pa čak i crvene zemlje) = sandaraca

Sandovanjivo belo (kalcijumhidroksid plus kalcijumkarbonat) beli pigment koji je preporučio Benvenuti Celini u knjizi 'Il Libro dell' Arte' koje se koristi u fresko slikarstvu = bianco Sangiovanni (I-calcium hydroxide plus calcium carbonate)

Sangajol (nemačka trgovачka marka; zamena za terpentin) = Sangayol

sangam (korejski način ukrašavanja grnčarije. Podseća na japanski stil mišima, samo što su udubljenja urezana u glinu) = sanggam

sanidin (bezbojni ortoklas) = sanidine

sanitarna keramika = vitreous china

sanjalački = oneiric

sa paspartuom = matted

sa paspartuom i uramljen pod stakлом = matted and framed under glass

saponifikovani vosak (pravi se od: 0,5 l tople vode; 100 gr čistog izbeljenog

pčelinjeg voska; 60 gr marsejskog sapuna; 60 gr kalijumkarbonata) = saponified wax

saponifikovati = to saponify

saponin = saponin

saponit (koristi se kao punilo ili inertni pigment kod krejona) = mountain soap, rock soap

sapran = washed off

saprati = to wash off, to wash out

sa prugama = streaked

sapun = soap

sapunast = soapy

sapunica = lather of soap, soapsuds, suds

sapuni žučne kiseline = soap of gallic acid

sapun od maslinovog ulja = Marseille soap, olive oil soap

sarankolikski mermer (mermer sa Pirineja sa predominantnim žutim, crvenim i sivim bojama) = Sarrancolin marble

sargija = burlap, scrim

sarkofag = sarcophagus

sarkofagi umrlog = sarcophagi of the dead

sastav = composition, texture

sastav (boja i dr.) = makeup

sastaviti = to assemble

sastaviti ram (okvir) = to assemble the frame

sastav kamena = texture of stone

sastavljen od = composed of

sastavni delovi = component parts

sastavni deo = integral part

sastavni deo vodenog stakla su kvarc i voda = integral part of water glass are quartz and water

sastojak = ingredient

sastojak bojila = colouring principle

sastojak za razmekšavanje = fluxing ingredients

sa svetlim tonovima = highlighted

sašiti = to saw through, to seam

satanski = diablerie, satanic

saten = satin

saten tkanje = satin weave

satinirani papir = calendered paper, coated paper, glazed paper

satiniranje (papira) = calendaring, glazing, supercalendering

satinirati = to glaze, to satin

satinober (lazurni oker zlatnog tona; koristi se u svim slikarskim tehnikama) = satinober, satin ochre

satin (svilenkasta tkanina) = satin

satira = satire

satiričan crtež = satirical drawing, cartoon

satirični epitet = satirical epithet

satir (jedan od šumskih bogova; prikazuje se s kozjim nogama i repom, telom muškarca i glavom i rogovima i siljatim ušima) = satyr

sav = all, total

savet = advice, tip

savijač od kosti ('falcabajn', može da služi i za glačanje zlatnih listića) = bone folder

savijanje = bending

savijanje drveta hemijskim procesom = alkali wood bending, bending wood with chemical treatment

savijanje drveta lepljenjem tankih slojeva furnira = bending wood with lamination

savijanje drveta metodom presovanja = bending wood with compression method

savijanje drveta metodom urezivanja kanala = kerf cutting method

savijanje drveta presovanjem = bending wood by compression

savijanje drveta u malim radiusima = bending wood in small radii

savijanje papira = folding of paper

savijen = bent, folded

savijena ivica = folded edge

savijeno drvo (savijeno parenje, kuvanjem i dr.) = bent wood

savijen papir = folded paper

saviti = to bend, to flex

saviti glinenu ploču u razne forme = bend clay plate into various shapes

saviti prema nekoj projektovanoj krivini = to bend in any curve designed

saviti se = to bend

saviti u krivinu = to bend into curve

savitljiv = flex, flexible, pliable

savitljiva podloga (karton) = flexible support

savitljiva špakla = flex pallette blade

savitljivi karton = bender

savitljivi materijal = flexible material

savremena umetnost (slikarstvo) = contemporary art

savremeni = contemporary

savremenici = contemporaries

savršen = flawless, perfect

savršena gradacija = flawless gradation

savršena veština (slikanja i dr.) = consummate skill

savršeno ujednačena uljana boja = perfectly tempered oil paint

sa zbijenim godovima = close-grained

sazreo = ripe

sazrevanje = aging, maturation

sažimati se = to converge

scalpel nož = artist's knife, folding knife, retractable knife, Stanley knife, utility knife

scene iz mitologije = scenes from mythology

Schadograph = fotogram, direct positive, cameraless photograph

Secesija ili Art novo to (je poslednji umetnički univerzalni pravac koji je uspeo da unese sopstveni umetnički pečat u sve oblasti modernog života, stvorio je modu i stil života na kraju

XIX i početkom XX veka, iako je u različitim zemljama nastupao pod različitim imenima. Secesija je pravac koji se odrazio pre svega u visokoj umetnosti arhitekture, slikarstva i skulpture međutim, takođe je ostavila jasan pečat i u dekorativnoj i primjenenoj umetnosti. U različitim zemljama, ovaj pravac je poprimio različita imena. U Austriji bio je poznat kao Bečka secesija (nem. Winer Secession), u Nemačkoj kao Jugendstil (nem. Jugendstil, po avangardnom časopisu "Jugend") u Francuskoj i Belgiji kao Art Nuvo (fr. Art Nouveau) u anglosakonskim zemljama kao Moderni stil ili Liberti (eng. Modern Style ili Liberty), u Kataloniji (Španija) kao katalonski modernizam (katal. Modernisme català), u Italiji su ovaj pravac zvali Cvetni stil (it. Stile floreale), a u Rusiji Svet umetnosti (rus. Mir iskusstva). Ovaj umetnički pravac se razvija u Evropi i SAD polovinom XIX veka i potpuno se razvio 1900. godine. Nastao je kada se naglo razvija privreda i kao reakcija protiv privredne civilizacije, koja želi povratak na zanatsku proizvodnju i smatra je kao lek protiv privrednog kiča. Secesija pokreće industrijski dizajn. Za glavne znakove secesije smatra se ornamentika, a daje se prednost površini, i primenjuju se neobične boje te se estetski koriste različiti materijali. Secesni ornament izjašnjava poseban kvalitet secesnog osećanja i teži ka izravnosti u osećanju. Secesna linija je valovito razvijana krivulja koja izaziva osećenje pokreta u površini u kojoj je monotonija sprečena upotreboom neobičnih boja. Ona traži neobične boje i slaže ih po principima

harmonije i kontrasta. Secesija se okreće ravno ka prirodnim formama u ornamentu kao što su list, cvet, ljudska i životinjska tela. Među mnogim slikarima naročito je naklonjen ovom stilu Gustav Klimt i zaboravljen je izlazkom iz mode ove dekorativnosti. Prva dela Pabla Pikasa spadaju takođe u secesionistička dela i ako je ovog umetnika "otkrio" kritičar i pobornik avangardnog slikarstva Apoliner) = Art Nouveau, Secession style, Vienna sucession (1897), Stile Liberty, Stile Floreale, Jugend stil, Moderne, Arte Modernista, Modernismo Catalano, Modern style

seckati = to chop, to cut, to shred

sečenje = chopping, cutting, shredding

sečivo = blade, cutting edge, edge

sečivo oštro kao žilet = razor-sharp blade, razor-sharp cutting edge

sečivo špahtle = palette blade

sečivo špakte sa Z šipkom (u vidu kurble) = palette blade with cranked shaft

seći = to cut

seći makazama = to cut with scissors

seći u komade testerom = cut with a handsaw

Sedam Makaveja = The Seven

Maccabean Youths

sedamnaesti vek = seicento (I)

sedeća figura = seated figure, sitting figure

sedeća statua = sitting statue

sedeći kip = seated figure

sedef = mother of pearl, nacre

sedefasti = iridescent, nacreous

sedefasti karmin = nacreous carmine

sedefasti sloj = nacreous coating, pearlescence

sedimentarna stena = sedimentary rock

sedlo = saddle

sedra = tufa, calcerous tufa

Segerova (konus) piramida = seger cone
sejati = to sift
sekač = cold chisel, cutter
sekač kružnih oblika = compass cutter
seko slikanje = limewash painting
seko tehnika (slika izvedena na osušenom malteru) = secco technique, limewash painting, fresco secco (I)
seksualna privlačnost = sexual attractiveness
sekundarne boje su zelena (plava i žuta), ljubičasta (plava i crvena) i narandžasta (crvena i žuta) = secondary colours are green (blue and yellow), violet (blue and red) and orange (red and yellow)
sekvoja (Sequoia) = sequoia
Seladonova zelena zemlja = celadon
Seladonov porcelan (kineski porcelan boje zelene vrbe) = celadon porcelain
seladon zeleno (pigment koji sadrži seladonit koji daje belo sivozelenastu boju, varijanta pigmenta zelene boje)
 = Celadon green
selen crveno (isto što i kadmijum crveno) = selenium red
Selit (fabrički naziv da dijatomejsku zemlju, 'kizelgur') = Celite (US)
Selosolv (fabrički naziv za za rastvarač za lak) = Cellosolve (US)
Seloteks (fabrički naziv za ivericu od šećerne trske) = Celotex (US)
semantička perspektiva = semantic perspective
seme biljke lana = seeds of the flax plant
senčenje = hatching, rendering, shading
senčenje i šrafiranje = hatching and cross-hatching
senčenje olovkom = pencil rendering
senčiti = to shade
senegalska guma (ima najbolje osobine za pripremu emulzionih tempera)
 Senegal gum

Seneh, persijski čvor (asimetrični) (tkanje) = single knot, Sine knot, Persian knot
senf žuta boja = gamboge, Gummigut(N)
senilo lampe = lampshade
senka = shade, shadow
seoska atmosfera = rural setting
seoski = pastoral, rural
seoski kraj = countryside
sepia (to je smedi preparat dobijen od mastila sipe. Upotrebljava se samo kao akvarel boja a prirodna sepija ima pravu smedu boju dok rimska sepija ima crvenkastu boju) = sepia
sepija boja = sepia dye
sepija fotografija = sepia photograph
sepija toniranje = sepia toning
seraja (filipinski mahagoni) = seraya
serif = serif
serifno tipografsko pismo = serif script
serigrafija (otisak) = serigraph
serigrafija (postupak dobijen postupkom sito štampe) = serigraphy
serijska izrada (proizvodnja više komada iz jednog kalupa) = serial art
serpentin (dekorativni tamno zeleni kamen) = serpentine
sesija = session
severni ivan (kod džamije) = North iwan
severno dnevno svetlo = Northern daylight
severno svetlo = North light
sezona = season
sfera = sphere
sferičan = caustic, rotund, spherical
sferična površina = caustic surface, spherical surface
sfinga = sphinx
sfinga sa glavom sokola = hieracosphinx (sphinx with a head of hawk)
sfinga sa ljudskom glavom = androsphinx (human-headed sphinx)

Sfumato (to je način slikanja koji je dobio ime po italijanskoj reči fumo, što znači dim. Kao što i samo ime govori, veštim izbegavanjem oštrih obrisa i graničnih linija, postiže se efekt prozirnog vela koji prekriva tj. zamagljuje čitavu kompoziciju. Leonardo da Vinči je bio prvi umetnik koji je afirmisao tu tehniku, a posebno je vidljiva na njegovom remek delu Madonna na stenama (National Gallery, London). Magličasti veo nežno prekriva glavne likove u prednjem planu, a potok iznad kojeg lebdi para blago prodire iza maglovitih stena i protiče pored pećine u kojoj su smešteni likovi) = Sfumato

sibila (žene koje imaju moć proricanja) = sibyl

sibirска lasica, krvno kune (sa poluostrva Kola u severnoj Rusiji; najbolje četkice su se pravile iz repa kune. Kilogram ovih dlačica košta više nego kilogram zlata od 24 karata. Četkice od sličnih životinja se takođe ovako zovu) = kolinsky weasel (Mustela sibirica), Siberian weasel

sibirski ugljen = Siberian charcoal

sicilijansko smede (stari naziv za sirovu umbru) = Sicilian brown

sičušan = tiny

sičušna kuglica = tiny globule

siena (sirova, pečena) = Italian earth, sienna

siena siluetae = sienna silhouette

signir-tekst marker = highlighter pen

siguran = infallible

sijalica = bulb

sijalica sa žarnom niti = incandescent lamp

sijalica za reflektor (zrači jaku topotlu) = reflector light bulb

sijati = shine

sijenit (kamen) = syenite

Sijenska škola (sijenski slikari krajem XIII i početkom XIV veka. Slikanje sijenskom temperom je predstavljalo napuštanje srednjevekovne tradicionalne vizantijске umetnosti. Pozadina od čistog zlata (Fonda d'oro) je značajna karakteristika mnogih slika iz Sijene. Najvažniji slikari ove škole su Duccio di Bouginsegna (c. 1255-1319), Simone Martini (c. 1284-1344) i braće Amrogio Lorenzetti (aktivan od 1319 do 1348) i Pietro Lorenzetti (aktivan od 1319 do 1348) = Sienese school

sijenska tempera = Sienese tempera

sijenska zemlja (varijanta žutog olera koja se kopa kod italijanskog grada Sijene. To je mat žuta boja lazurnija od svetlog okera, a lazurnost dolazi od silicijuma koga ima u svom sastavu i koristi se u svim slikarskim tehnikama)

= sienna

sikativ = dryer, drying accelerator, oil drying agent

sikativni lak = drying varnish, siccative varnish

silicijumdeoksid = silica, silex, quartz sand

silicijumfluorovodonična kiselina = fluosilicic acid

silicijumkarbid (veštački abraziv) = carborundum, silicon carbide

silicijumova kiselina = silicic acid

silicon = silicone

silikagel (gel koji skuplja vlagu) = silica gel

silikatna boja = water-glass paint

silikatna gazura = siliceous glaze

silikatni = flint, siliceous

silikatno staklo (optičko staklo) (sadrži najmanje 24% olovo oksida) = lead crystal, lint lass

silikoni = silicones

silikonska guma = silicone rubber

silikonska silueta = silicone silhouette

silikonska smola = silicone resin

silueta = outline, silhouette

silueta modela = outline of the model

silueta osobe = outline of a person

simbol = symbol

Simbolizam (To je umetnički pokret XIX veka. Po svojim glavnim osobinama blizak je romantizmu. Bio je to međunarodni pokret koji se proširio Evropom, a umetnici tog razdoblja žejeli su da ožive sadržaje nastalee iz pesništva, mitologije i psiholoških istraživanja. Vodeću ulogu odigrali su francuski umetnici u polemici o estetici. Simbolizam ideje crpi iz klasičnih i biblijskih mitova, srednjovjekovnih legendi i Lafontenovim basnama. Simbolizam je reakcija na impresionizam, naturalizam i parnasizam. Simbolizam je pokret koji se nadovezuje na romantizam i njegov cilj je bio predstavljanje stvari koje se ne mogu racionalno opisati (raspoloženje, emocije i sl.) Simbolisti su se trudili da stvore umetnost usredsređivanjem celog umetnikovog bića sa svih pet čula koje je trebalo da se stope u jedinstvo. Verovali su da umetnost treba da zahvati veći broj apsolutnih istina do kojih se može doći samo indirektnim metodama. Godine 1891. i 1892. kritičar Alber Orije definiše simbolističko slikarstvo koje je za njega „idejno, sintetičko, subjektivno i dekorativno“. Među slikarima koji su pripadali ovom pravcu ima velikih razlika i jedino što im je zajedničko jeste otpor prema naturalizmu impresionista i naravno otpor prema zvaničnom slikarstvu a to su: Odilon

Redon, Pol Gogen, Gustav Klimt, grupa Nabis, Ogist Roden, Frida Kalo, Edvard Munk i drugi) = Symbolism

simbol koji označava cijan boju = C

simbol za crnu boju = K

simbol za Kelvin = K

simbol koji označava magenta boju = M

simbol koji označava plavu boju = B

simbol koji označava zelenu boju = G

simbol koji označava žutu boju = Y

simbol za crvenu boju = R

simbol života = symbol of life

simetrala = symmetrical

simetričan = symmetrical

simetrična kosina (45 stepeni) = champher

simetrično = symmetrically

simetrija = symmetry

simetrijska ravan = symmetry plane

Simon (apostol) = Simon

simultaneizam (ime koje je Robert Delaunay (1885-1941) dao pokretu orfizam) = Simultaneism

Sin božji = The Son Of God

sindel (to je grčka reč koja znači saobitatelj, onaj koji živi uz nekog. To je monah koji živi uz patrijarha, kao saradnik i kao svedok njegovog neporočnog života. Sindeli su u starim vremenima imali veoma veliki značaj, dobijali su titulu protosindela i bili su kandidati sa najviše izgleda prilikom izbora novog patrijarha) = syngellos

singapurska dammar smola = cat's eye dammar, takođe *Mata Kuching Dammar*

singapurski dammar = Singapore dammar

Sinhronizam (Sinhromizam je umetnički pokret osnovan 1912. godine od strane slikara Stanton MakDonald-Rajta (1890-1973) i Morgana Rasela (1886-1953). Ovaj slikarski pravac se zasniva na ideji da su boja i zvuk slični fenomeni, i da boje na slikama mogu

biti aranžirane, složene na isti harmoničan način kao što to čini muzičar sa notama. Oni su verovali da slikajući na takav način mogu izazvati senzaciju muzike kod posmatrača. Njihovo slikanje je postalo ekspresivno i abstraktno. Abstraktne slike sinhromista su zasnovane na skalama boja, korišćenjem ritmičkih formi sa pojačavanjem i smanjivanjem nijansi. Sinhromisti su izbegavali korišćenje perspektive i linije, oslanjajući se isključivo na boju i oblik da bi izrazili formu. Najranije slike sinhromista bile slične slikama Fovista. Prva slika ovog slikarskog pravca, Raselova "Synchromy in Green and Orange" je bila izložena u Salonu nezavisnih umetnika (Salon des Indépendants) u Parizu 1913. godine. Kasnije, iste godine, održana je prva izložba sinhroimista u Minhenu. Sledeće su bile izložbe u Parizu, a zatim i u New York-u. Sinhromizam je postao prvi američki avangardni umetnički pokret koji je privukao pažnju van Amerike. Ovaj pravac je bio uporedivan sa orfizmom, ali je MakDonald-Rajt insistirao da je sinhronizam jedinstvena umetnička forma. Mada je pokret bio kratkotrajan i nije privukao mnogo pristalica, Sinkromizam je postao prvi avangardni pokret koji je privukao međunarodnu pažnju. Tašizam je naziv za stil apstraktnog slikarstva koji se javio u francuskoj 1940-ih i 1950-ih. Izraz tašizam usvojio je 1954. godine. Francuski kritičar Charles Estienne da bi opisao način slikanja čije je obilježje taches, odnosno mrlje boja, koje se stvaraju prskanjem ili kapanjem boje po platnu. Georges Mathieu odabrao je izraziti se ovim spontanim načinom i

razvio je tehniku zamršene kompozicije apstraktnih znakova u brzom polukaligrafском izrazu. Mathieu je svoje mnogobrojne slike iznosio u javnost na dramatičan i efektan način, čime je najavio umetnost performance)

= Synchronism

sinija = low round table

Sinkretizam (ujedinjenje u kulturi, religiji i dr.) = syncretism

sinopija (zagasito crveni zemljani pigment, hematit, ime je dobio od Sinope, lokaliteta na Crnom moru odakle se nabavljala crvenosmeda boja

- oksid gvožđa, služio je za crtanje preliminarne skice na posebnom sloju ispod freske – slike na vlažnom malteru -fresco slikarstvo) = sinoper, sinaper, sinope

sinter = sinter

sinterovan = sintered

sinterovanje = sintering

sinterovati = to sinter

sintetička boja = synthetic colour

sintetička kreda (umetnička kreda) = synthetic chalk

sintetičke četkice = synthetic brushes

sintetičke smole (akrilik, vinil, alkidne smole – služe kao veziva) = synthetic resins

sintetički = synthetic

Sintetički kubizam (1912-1914) je druga faza kubizma koja proizlazi od nove tehnike kolaža koju započinje Brak 1912. Karakteriše je konstruisanje kompozicije polazeći od apsrahovane figuracije prethodnog perioda. Boja ponovo zauzima svoje mesto a forme postaju još više dekorativne čemu doprinosi korišćenje komada novinskog papira, tapeta, razmontiranih kutija šibica i isječenih štampanih slova. Ti elementi se lepe na platno i kombinuju

sa crtežom u ulju, ispunjavajući tako dvostruku funkciju: postaju sastavni deo piktoralne ravni i dobijaju svoje mesto u prostoru slike. Od 1918. godine, Brak će obratiti veću pažnju na taktilne i senzualne kvalitete, kao i ekspresivne vrednosti boje, a pokret će se završiti 1920. godine, i njegove ideje će se uklopliti u orfizam. = Synthetic cubism
sintetički lakovi (sintetičke smole, poliakrili, smola policikloheksanola) = synthetic varnishes
sintetički lepak = synthetic adhesive, synthetic glue

sintetički medijum (pronađen 1915. godine – Otto Rom) = synthetic medium
Sintetizam (To je termin (prvi put upotrebljen 1877.) koji su upotrebljali slikar postimpresionisti kao što su Pol Gogen, Emil Bernar i Lui Anketan da bi razlikovali svoja dela od Impresionizma. Ranije je Sintetizam bio povezan sa terminom Kloazonizam, a kasnije sa terminom Simbolizam. Pol Gogen, Emil Bernar, Lui Anketan i drugi bili su pioniri u ovom stilu poznik 1880-tih i 1890-tih godina. Sintetisti su imali za cilj da sintetizuju sledeća svojstva: spoljni izgled prirodnih formi, osećanje slikara o predmetu slikanja i čistoća estetskih proučavanja linija, boje i forme. Moris Deni je 1890. godine sumirao cilj sintetizma kao: da je slika pre nego što postane slika je suštinski ravna površina pokrivena bojama koje su raspoređenje određenim redom. Godine 1889. godine Gogen i Emil Šufeneker organizovali Izložbu grupe slikara impresionista i sintetista u Kafeu Volpinu u Parizu. = Synthetism
sintetska boja = synthetic dyestaff
sintetska guma = synthetic rubber
sintetički alizarin = synthetic alizarin

sintetički organski pigment (stručan naziv za = synthetic organic pigment
sintetički polimer vosak = synthetic polymer wax
sintetički purpurin = synthetic purpurin
sintetsko vezivo = synthetic binder
sinteza = synthesis
sinj (biljka) = woad (*Isatis tinctoria*), *glastum*
sipa = cuttlefish
sipanje = casting, pouring
sipati gips = to pour plaster
sipati polako = to pour slowly
sipati tečni materijal = to pour liquid material
sipati u gipsane kalupe (livačku glinu) = pour into plaster moulds
sipina kost = cuttlefish bone
sipino mastilo (u starom Rimu se koristilo kao mastilo) = cuttlefish ink
sirće = vinegar
sirćetna kiselina = acetic acid
sirćetni = acetic
sirijski asphalt (prirodni asphalt) = Syrian asphalt, bitumen of Judeah
sir of obranog mleka (od sira se pravi kazein) = skim-milk cheese
siromašan (za smešu) = lean
siromašna umetnost (Umetnički pokret moderne umetnosti. Pojam Arte Povera uvodi kritičar Germano Celant 1967. Godine za grupu italijanskih umetnika koji su počeli da deluju poznih 1960-tih. Dela art povera su prostorne umetničke instalacije sastavljene od elemenata "siromašnih" i svakodnevnih materijala kao što su zemlja, drvo, staklo, kamenja, gvožda, novina i sličnih materijala. Upotreba jednostavnih materijala je i protest protiv komercijalizacije umetnosti. Mikelandelo Pistoleto je jedan od najpoznatijih predstavnika ovog pokreta.

Počevši od 1962. godine Pistolet slika na ogledalima da bi povezao nepomičnost slike sa stalno promenljivom stvarnosti u kojoj se delo nalazi. Ovim se stvara fizička interakcija između umetničkog dela i njegovog posmatrača. Kasnih šezdesetih Pistolet suprostavlja naizgled nepovezane predmete, kombinujući klasične i savremene karakteristike. Kod dela Venere dronjaka Pistolet stvara snažan kontrast između antičkog kiparstva i vedro obojenih krpa. U pravcu umetnici se nisu ograničili na zapadnu civilizaciju, od 1968. godine, na primer, Mario Merz radi svoje poznate iglo (Double Igloo, What's to be done i dr.), pozivajući se na nomade, kojim se divio jer su se dobro prilagodili svojoj sredini. Merz gradi iglo iz obilja tehnoloških i prirodnih materijala, uključujući metal, staklo, vosak, zemlju i drvo) metal = Arte Povera

sirov = crude, raw

sirova guma = crude rubber, raw rubber

sirova nafta = crude oil, crude petroleum

sirova oleinska kiselina = crude oleic acid

sirova smola (četinarskog drveća) = crude oleoresin

sirova umetnost (ime je dobila po slikaru Jean Dubuffet (1901-1985), jer je uključilo lica koja nisu slikari tj. od zatvorenika do umobolnih lica, umenost dece i duševnih bolesnika koja je bila nadahnuće nekim umetničkim pokretima moderne umetnosti) = art brut (F- raw art)

sirovi gips = raw gypsum

sirovina = raw material

sirovo gvožđe = bloom

sirovo kokošije jaje (prirodno temperno vezivo) = raw chicken egg

sirovo laneno ulje = raw linseed oil

sirovo ulje = raw oil

sir-perdu (livenje postupkom izgubljenog voska), proces izgubljenog voska (vajarstvo) = cire perdue (F- lost-wax process)

sirupast = syrup

sisal = sisal, sisal-konoplja

sistematsko ispitivanje = systematic examination

sistem dekoracija u srebru (isecali su se komadi srebra i pigment katehina (pigment od srčike akacije i mimoze iz Indije iz kojih se dobijaju nijanse smeđe, maslinaste i crne boje. Pigment je gotovo permanentan) = cut-card

work, takođe Bengal cutch, cachou, catechu, cutch

sistemska umetnost (stil u apstraktnoj umetnosti gde se koristi organizovani sistem da se oslikaju prosti geometrijski oblici) = systemic art

sistetske smole (akrilik, vinil, alkidne smole – služe kao veziva) = synthetic resins

sitan bod (kod goblena) = petite point (F), tent stitch

sitan glaspapir = fine glasspaper

sitan materijal (npr. pesak) = fine material

sitan pesak = fine sand

sitna rezmera = small scale

sitne kapljice = minute droplets

sitne pukotine (na starim slikama) = craquelure

sitni detalji (na slikama) = fine details

sitnija zrna = finer grains

sitno nazubljena (ivica i dr.) = fine serrated edge

sitnozrna glina = fine-textured clay

sitnozrna preparatura = gesso sotile (I-fine gesso), takođe finishing gesso

sitnozrnast = close-grained, fine grained